

Genesis 4: 1-16; Hebrëën 11: 1-4

Wat wij denken en doen is afhankelijk van wat **anderen** denken en doen.

Dat komt, omdat wij, mensen, nu eenmaal niet alleen kunnen leven.

Wij zijn knooppunten in een netwerk, ook al vergeten we dat wel es.

Een filosoof schrijft daarover: "Wij zijn onszelf --- tussen andere zelve."

Hij bedoelt daarmee dat we alleen een Ik kunnen zijn, wanneer we omgaan met andere Ikken.

We kunnen onszelf nooit goed beschrijven, wanneer we die andere Ikken, die andere personen uit beeld houden.

Zonder al onze anonieme en persoonlijke relaties bestaan wij niet.

Want we zijn sociale wezens.

Moderne filosofen en psychologen leren het ons.

We spreken met anderen en luisteren naar ze.

We communiceren met ze op allerlei manieren.

We beïnvloeden elkaar.

Wat zij ons leren, deze moderne filosofen en psychologen, dat wist de schrijver van de brief aan de Hebrëën al lang.

De brief gaat ervan uit dat ook ons geloof in God niet losstaat van wat andere mensen geloven en niet-geloven.

Het Ik dat gelooft, is net zo'n sociaal wezen, als het Ik dat niet gelooft.

Ons geloof krijgt vorm door wat anderen van het geloof vinden.

Met hun mening en overtuiging, met hun houding en stellingname beïnvloeden die anderen ons.

Ze bespreken met ons hun gedachten en hun oordeel over het geloof in God.

Ze laten ons weten wat zij gehoord hebben en praten op ons in.

Ons *denken en doen* is afhankelijk van wat anderen denken en doen.

Maar ons *geloven* is dat ook.

Het is afhankelijk van wat anderen geloven en denken.

In de brief aan de Hebrëën zien we dat die invloed van anderen ons twee kanten kan uittrekken.

De briefschrijver weet het maar al te goed.

Mensen kunnen ons bij het geloof wegtrekken.

Maar ze kunnen ons ook naar het geloof toetrekken.

De manier waarop anderen over het christelijk geloof denken en praten, kan ons ontmoedigen, maar dat kan ons ook bemoedigen.

Wat ze vinden, kan onze twijfel vergroten, maar dat kan ook onze zekerheid versterken.

In de brief aan de Hebrëën worden beide bewegingen genoemd.

Door de afwijzing en tegenstand van anderen kunnen we ons geloof verliezen.

Maar we kunnen ons geloof ook versterken en laten groeien door naar anderen te kijken en hun voorbeeld te volgen.

De christenen in Hebrëën lijdën onder vervolgingen.

Ze hebben ervaren, hoeveel afkeer en tegenwerking hun geloof heeft losgemaakt bij de mensen met wie ze te maken hebben.

De beschrijving in hoofdstuk 10 geeft ons een indruk van de storm die over hen is heenge trokken.

Ze voerden een moeizame worsteling met het lijdën.

Ze werden publiekelijk bespot en beledigd.

Ook werden ze gevangengenomen en wekenlang vastgehouden.

Het weinige dat ze hadden, werd van ze afgepak.

In deze hevige storm van verdrukking en afwijzing bleven niet alle bomen staan.

Er waren christenen die geen stand hielden en die hun vertrouwen in God verloren.

Maar er waren ook christenen die de Naam van God bleven prijzen.

In de worsteling met het lijden bleven zij vertrouwen.

Na hun verblijf in de gevangenis kwamen ze opnieuw naar de bijeenkomsten.

Ze accepteerden dat ze van hun bezittingen waren beroofd.

Want het blijvende bezit dat ze in hun geloof gevonden hadden, kon niemand van ze afpakken.

Zelfs de dood kon het niet van hen afnemen.

De brief aan de Hebreëen is geschreven om deze christenen een hart onder de riem steken.

De schrijver van de brief wil ze bemoedigen en sterken.

Hij doet dat door ze de invloed van andere gelovigen te laten ondergaan.

Hij brengt ze in contact met een menigte van mensen die net als zij, hun vertrouwen op God wisten te bewaren.

Deze andere gelovigen, lezen we in het volgende hoofdstuk van de brief, vormen een wolk van getuigen, een menigte geloofsgetuigen en geloofsgenoten.

De schrijver van de brief komt met een lange lijst namen.

Het zijn er zelfs te veel om op te noemen, schrijft hij.

Hoe groter onze kennis van het Eerste Testament is, des te meer de namen ons zullen aanspreken.

Als getuigen van het geloof worden centrale bijbelse figuren opgeroepen zoals Abraham en Sara, Isaak en Mozes.

En de allereerste getuige die naar voren komt is Abel.

De geloofsgetuigen zijn bekende bijbelse figuren.

Dat betekent dat de meerderheid van de lezers van de brief Joodse-christenen zijn geweest.

Want zij kenden de namen en de geschiedenis achter de namen.

Zij wisten wie Abel en Abraham waren.

De brief noemt Abel een rechtvaardige en vertelt dat zijn offer meer waarde had dan dat van Kaïn.

Ook wordt verteld dat *zijn stem nog steeds klinkt, ook al is hij gestorven*.

Genesis geeft ons minder informatie over Abel.

Ja, zijn naam betekent vluchtig, voorbijgaand, ijdel, ook leegte.

In Prediker komen we de naam Abel ook tegen, maar dan als zelfstandig naamwoord.

Alles is leegte, schrijft Prediker. Alles is *abel*.

En naarmate we ouder worden, worden we ons er steeds meer van bewust, hoe zijn naam ook op ons lijf is geschreven.

Verder vertelt Genesis nog dat God Abel en zijn offer opmerkt, terwijl Hij geen oog heeft voor Kaïn en zijn offer.

Waarom dat zo is, wordt in Genesis niet uitgelegd.

Zoals de joodse traditie daar later verklaringen voor geeft, doet de brief aan de Hebreëen dat ook.

De verklaring is dat Abel gelooft.

Daarom merkt God hem op en daarom aanvaardt Hij het offer van Abel.

We lezen: *Door zijn geloof had het offer dat Abel aan God bracht meer waarde dan dat van Kaïn*.

De drie woorden *door zijn geloof* vormen een ritme en komen steeds terug bij elke geloofsgetuige die in de brief wordt voorgedragen.

Bij Sara, één van de geloofsgetuigen, is dat natuurlijk: door haar geloof.

De schrijver van de brief haakt aan bij de profeet Habakuk.

In zijn profetie lezen we: *De rechtvaardige zal leven door zijn geloof.*

Kijk maar naar Abel.

Door zijn geloof bracht zijn offer meer waarde dan dat van Kaïn en is hij een rechtvaardige.

En door zijn geloof klinkt zijn stem nog steeds, ook al is hij gestorven.

In Genesis schreeuwt het bloed van de vermoorde Abel uit de aarde tot God.

Deze eerste door Kaïn gepleegde moord, staat voor de eindeloze reeks aan moorden die onze geschiedenis heeft gekend en waaraan ook in onze tijd geen einde komt.

De geest van Kaïn reist mee met ons en met de mensheid.

Want hij die de eerste moord pleegde, is ook nog es de stichter van de eerste stad.

Met beide daden legt Kaïn zelf ook een getuigenis af, maar dat is een andere dan die van Abel.

Kaïn laat zien dat hij zich van God wil losmaken.

Beschermd door Gods teken gaat hij bij God vandaan.

De Joodse traditie legt uit dat hij niet alleen weggaat van de plaats van Gods Aanwezigheid, maar hij verlaat zijn relatie en communicatie met God en keert Gods woord zijn rug toe.

Kaïn streeft naar een bestaan op het fundament van zijn eigen kracht en zonder God.

God is niet de rots waarop Hij wil wonen, niet de rots waar hij zijn redding wil vinden.

Het is God die na de moord op Abel de schreeuw van het bloed hoort.

Kaïn hoort niets. Hij wil het niets horen.

God confronteert hem: *"Hoor toch hoe het bloed van je broer uit de aarde naar mij schreeuwt."*

God geeft een stem aan dit bloed dat schreeuwt, aan het vernietigde leven van Abel.

Hij vraagt rekenschap van Kaïn: *"Wat heb je toch gedaan?"*

Kaïn die niet wil horen, wil ook niet antwoorden.

Uit de aarde schreeuwt het bloed van Abel tot God.

Met zijn offer richtte Abel zich op God.

Nu is het zijn bloed dit zich tot God wendt.

Abel vroeg aan God, wat de dichter van Psalm 71 ook aan God vraagt.

Wees de rots waarop ik kan wonen, mijn rots en mijn burcht, dat bent U.

Door zijn geloof werd God voor Abel zijn rots en zijn burcht.

Zijn naam die vluchtigheid en leegte betekent, kon duurzaam wonen op de rots die God is.

Wij staan in het spanningsveld tussen deze twee Ikken, tussen deze twee broers, tussen Kaïn die God afwijst en Abel die God aanroept, tussen de mens die zich van God afwendt en de mens die zich naar God toekeert, tussen de mens die vertrouwt op zijn eigen kracht en de mens die bouwt op de kracht van God, tussen de mens die zijn hart voor God sluit en de mens die zijn hart voor Hem opent.

Uit dit spanningsveld worden we pas bevrijd, op de dag van de Heer, op de dag dat de Messias zal komen. Maar tot dat moment keren we ons met alle geloofsgetuigen tot God.

De Heer is onze rots en onze burcht. Dat is Hij voor ons door ons geloof.

Amen.